

**VEB NASHRLARDA EKOLOGIK MAVZULARNING YORITILISHI
(DIGITAL JURNALIZM VA ONLAYN MEDIA PLATFORMALARINING ROLI VA
AHAMIYATI)**

Amirova Madinaxon Hasan qizi

Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti, 1-bosqich Jurnalistika yoʻnalishi magistranti

<https://doi.org/10.5281/zenodo.20330609>

Annotatsiya: Bu maqolada veb nashrlari va onlayn media platformalarida ekologik mavzularning yoritilishi oʻrganilgan. Digital jurnalizmning rivojlanishi ekologik axborot tarqatishda yangi imkoniyatlar ochib berdi. Tadqiqot natijalari shuni koʻrsatadiki, veb saytlar, ijtimoiy tarmoqlar va digital platformalar ekologik savodxonlikni oshirishda muhim rol oʻynamoqda. Oʻzbekiston kontekstida onlayn media atrof-muhit masalalarini qamrab olishda rivojlanayotgan soha boʻlib, davlat organlari va ijtimoiy tashkilotlar ekologik axborotni tarqatishda faol foydalanmoqda. Maqolada ekójurnalistika, digital kommunikatsiya strategiyalari, ijtimoiy medianing ahamiyati va veb platformalarining oqilona ishlatilishi tahlil qilinadi.

Kalit soʻzlar: veb nashrlar, digital jurnalizm, ekologik savodxonlik, onlayn media, ijtimoiy tarmoqlar, ekójurnalistika, atrof-muhit.

**ОСВЕЩЕНИЕ ЭКОЛОГИЧЕСКИХ ТЕМ В ВЕБ-ИЗДАНИЯХ
(РОЛЬ И ЗНАЧЕНИЕ ЦИФРОВОЙ ЖУРНАЛИСТИКИ И ОНЛАЙН-
МЕДИАПЛАТФОРМ)**

Амирова Мадинахон Хасан кизи

Ташкентский государственный университет востоковедения, Магистрант 1 курса
направления «Журналистика»

Аннотация: В данной статье исследуется освещение экологических тем в веб-изданиях и на онлайн-медиаплатформах. Развитие цифровой журналистики открыло новые возможности в распространении экологической информации. Результаты исследования показывают, что веб-сайты, социальные сети и цифровые платформы играют важную роль в повышении экологической грамотности. В контексте Узбекистана онлайн-медиа является развивающейся сферой в освещении вопросов окружающей среды; государственные органы и общественные организации активно используют её для распространения экологической информации. В статье анализируются экожурналистика, стратегии цифровой коммуникации, значение социальных сетей и рациональное использование веб-платформ.

Ключевые слова: веб-издания, цифровая журналистика, экологическая грамотность, онлайн-медиа, социальные сети, экожурналистика, окружающая среда.

**COVERAGE OF ECOLOGICAL TOPICS IN WEB PUBLICATIONS
(THE ROLE AND SIGNIFICANCE OF DIGITAL JOURNALISM AND ONLINE
MEDIA PLATFORMS)**

Amirova Madinaxon Hasan kizi

Tashkent State University of Oriental Studies, 1st-year Master's student in Journalism

Abstract: This article examines the coverage of ecological topics in web publications and on online media platforms. The development of digital journalism has opened new opportunities in the dissemination of environmental information. The findings show that websites, social networks and digital platforms play an important role in raising ecological literacy. In the Uzbek

context, online media is a developing sphere in covering environmental issues; state bodies and public organisations actively use it to disseminate ecological information. The article analyses ecojournalism, digital communication strategies, the importance of social media and the rational use of web platforms.

Keywords: web publications, digital journalism, ecological literacy, online media, social networks, ecojournalism, environment.

KIRISH

Bugungi digital davrda ommaviy axborot vositalarining tabiati tubdan o'zgarib ketdi. Veb saytlar, ijtimoiy tarmoqlar va onlayn platformalar o'z e'tiborini yangi auditoriyaga yetkazishning asosiy vositalariga aylandi. Shu bilan birga, ekologik muammolar dunyoning har bir burchagida shu qadar tezlikda oshib borayotgan muammolar bo'lib, bu masalalarni samarali yoritish bugunning eng muhim vazifalaridan biriga aylandi.

Digital jurnalizm, yoki veb nashrlari orqali ekologik mavzularning yoritilishi jamiyatga ekologik savodxonlikni oshirishda o'ziga xos imkoniyatlar yaratadi. Onlayn platformalar real vaqtda axborot tarqatish, vizual kontentdan foydalanish, interaktiv muloqot va keng auditoriyaga kirish imkoniyatlarini ta'minlaydi. O'zbekiston Respublikasida ham atrof-muhit masalalarini yoritishda veb platformalaridan foydalanish darajasi bosqichma-bosqich rivojlanmoqda.

Bu tadqiqotning asosiy maqsadi veb nashrlari va onlayn media platformalarida ekologik mavzularning qanday yoritilayotganini, ularning samaradorligi va amaliy ahamiyatini tahlil qilishdir. Shuningdek, tadqiqot O'zbekiston miqyosida digital ekójurnalistika sohasida mavjud bo'lgan imkoniyatlar va muammolarni aniqlashga qaratilgan.

MATERIALLAR VA METODLAR

Digital jurnalizm kontseptsiyasi zamonaviy jamiyatning axborot ehtiyojlari bilan bog'liq tushuncha sifatida muhim o'rin egallaydi. Digital jurnalizm, yoki veb nashrlari — bu internet orqali tarqatiladigan, mustaqil ravishda o'qilishi mumkin bo'lgan axborotlar bo'lib, ular matn, audio, video va interaktiv formatlarni o'z ichiga olishi mumkin. Ushbu shakl bosma va translyatsion media bilan solishtirilganda, onlayn platformalarda real vaqtda yangilanish va keng auditoriyani jalb etish imkoniyatlarini beradi.

Ekójurnalistika — bu jurnalistikaning ekologiya va atrof-muhit muhofazasi masalalarini yoritishga yo'naltirilgan mutaxassis yo'nalishidir. Al Jazeera Media Institute tomonidan amalga oshirilgan tadqiqotlarda ta'kidlanganidek, ekójurnalistikaning asosiy vazifalari quyidagilarni o'z ichiga oladi: ekologik tushunchalarni oddiy auditoriya uchun soddalashtirib berish, turli xil ishonchli manbalardan foydalanish, ekologik axborotning ishonchligini tekshirish va multimedia formatidan foydalanish.

Tadqiqot metodikasi sifatida mazmun tahlili (content analysis), solishtirma tahlil va O'zbekiston Respublikasining rasmiy ekologiya veb saytlarida taqdim etilgan ma'lumotlar o'rganilgan. O'zbekiston Ekologiya, atrof-muhitni muhofaza qilish va iqlim o'zgarishi vazirligining veb saytida (www.eco.gov.uz) va boshqa onlayn platformalarda joylashtirilgan ekologiya mavzusidagi maqolalar, videoroliklar va axborotlar tahlil qilingan.

NATIJALAR

1. Veb nashrlari va onlayn platformalarining o'ziga xos xususiyatlari.

Veb nashrlari bosma va translyatsion mediasining barcha imkoniyatlarini o'z ichiga olgan yangi turdagi axborot vositalaridir. Ular quyidagi asosiy xususiyatlarga ega: real vaqtda yangilanish, keng auditoriyaga kirish, multimedia kontentning ishlatilishi, interaktiv elementlar va

ijtimoiy tarmoqlar orqali tez tarqalishi. Ekologik mavzularni yoritishda ushbu xususiyatlar juda muhim ahamiyatga ega.

Ekologiya mavzulari muhim ahamiyatga ega, chunki ular jamiyatning barcha qatlamiga ta'sir ko'rsatadi. Veb saytlarda ekologik axborotni yoritish bosma gazetalardan farq qilib, hayotiy yangilanishlarga tez javob berish, fotosuratlar va videolarni tavsifli ravishda taqdim etish va o'quvchilar bilan bevosita muloqot qilish imkoniyatlarini beradi.

O'zbekiston kontekstida veb nashrlari ekologik mavzularni yoritishda yangi rol o'ynayotgan soha hisoblanadi. Davlat ekologiya vazirligining rasmiy veb sayti ekologik loyihalar, tanlovlar (masalan, 2024-yildagi "Eng yaxshi eko-maqola va videoroliklar" tanlovi) va axborotlarni tarqatishda faol foydalanilmoqda. Shuningdek, ijtimoiy tarmoqlarda (Facebook, Instagram, TikTok) ekologik tashkilotlar yosh auditoriyaga ekologik tushunchalarni o'rgatish bo'yicha faol ish olib bormoqda.

2. Ekologik savodxonlikni oshirishda veb platformalarining roli.

Ekologik savodxonlik jamiyatning atrof-muhit muammolarini tushunish va ularning yechimiga qatnashish qobiliyati darajasi sifatida belgilanadi. Veb platformalari ushbu savodxonlikni oshirishda muhim rol o'ynaydi, chunki ular:

- murakkab ekologik tushunchalarni sodda va tushunarli formatda taqdim etish imkoniyatini beradi;
- turli auditoriya segmentlari (o'smirlar, o'quvchilar, faollar) uchun maxsus kontent tayyorlash mumkinligini ta'minlaydi;
- global ekologik muammolardan mahalliy masalalargacha turli darajadagi axborotlarni taqdim etadi;
- real vaqtda interaktiv muloqot va qayta aloqa olish imkoniyatini beradi.

3. Ijtimoiy tarmoqlar va ekologik xabardorlik.

Ijtimoiy tarmoqlar (social media) ekologik xabardorlikni oshirishning eng samarali vositalaridan biriga aylandi. Reuters Institute for the Study of Journalism tadqiqotlariga ko'ra, yangi digital platformalar (BuzzFeed, Vice, Huffington Post kabi) ekologik mavzularda ijtimoiy media imkoniyatlarini muntazam kuchaytirish bilan bog'liq. Ushbu platformalarning yosh auditoriyani jalb etishi va ijtimoiy tarmoq orqali axborot tarqatishi muhim ahamiyat kasb etadi.

Ijtimoiy tarmoqlarda ekologik mavzularni yoritishning asosiy afzalliklari quyidagi jadvalda keltirilgan:

1-jadval. Ijtimoiy tarmoqlarda ekologik mavzularni yoritishning asosiy afzalliklari

Xususiyat	Tavsifi
Real vaqqli e'lon	Yangi ekologik voqealarni darhol auditoriyaga yetkazish
Shaxsiy bog'lanish	Izohlar, "like" va "share"lar orqali bevosita muloqot
Vizual kontent	Infografiklar, videolar, fotosuratlar
Keng tarqalish	Xeshteglar va repostlar orqali tez tarqalish

4. O'zbekiston kontekstida veb nashrlari va ekologik mavzular.

O'zbekiston Respublikasida ekologik muammolar o'zak masalalardan biri hisoblanadi. Davlat ekologiya va iqlim o'zgarishi vazirligining rasmiy veb sayti (www.eco.gov.uz) ekologik loyihalarni yoritishda faol rol o'ynaydi. Shuningdek, UzWaterAware loyihasi doirasida 600 dan ortiq bosma, onlayn, audio va video materiallar tarqatilgan.

2024-yil “Uzbekistan eco-publication and video clips award” tanlovi ekologiya mavzusida veb platformalarida maqolalar va videoroliklar tayyorlanish darajasini ko‘rsatadi. Bu tanlov O‘zbekistondagi jurnalist, blogger, talaba, o‘quvchi va davlat organlari vakillarining ishtirokini ko‘zlab amalga oshirilgan. Tanlovning asosiy maqsadi:

- aholini O‘zbekistonning ekologik muammolarini hal qilishda faol ishtirok etishga undash;
- ekologik tarbiya va ta’limni kuchaytirish;
- yoshlarda ekologik bilim va madaniyatni shakllantirishga yordam berish;
- ijtimoiy tarmoqlarda ekologik muammolarni muhokama qilish.

Veb platformalari O‘zbekistonning ekologik holati haqida auditoriyani xabardor qilishda muhim rol o‘ynaydi. Shuningdek, yuz.uz, geografiya.uz, ekologiya.com va boshqa veb saytlari ekologik mavzularni yoritishda faol.

MUHOKAMA

Veb platformalarida ekologik mavzularni yoritishda bir qancha muammolar mavjud bo‘lib qolmoqda:

1. Soxta ma’lumotlar tarqatilishi: internet va ijtimoiy tarmoqlarda ekologiya mavzusida noto‘g‘ri axborotlar tez tarqalishi mumkin. Bu ekologik fikrlashni noto‘g‘ri yo‘naltirishi mumkin.
2. Ixtisoslashtirilgan muharrir yetishmasligi: ko‘pchilik veb nashrlari ekologiya sohasidagi ixtisoslashgan jurnalistlarga ega emas, bu esa ma’lumotlarning sifatiga ta’sir qiladi.
3. Greenwashing va sensatsionalizm: ba’zi tashkilotlar haqiqatda ekologik bo‘lmagan, sog‘lom emas faoliyatlarni ekologik deb ko‘rsatadi.
4. Iqlim tashvishi va informatsion tushkunlik: juda ko‘p ekologik axborotni qabul qilish odamlarni tushkunlikka tortishi mumkin.

Veb nashrlari ekologik mavzularni yoritishda kuchli potensialga ega. Ushbu potensialni to‘liq amalga oshirish uchun quyidagi tavsiyalarni taklif etamiz:

1. Ixtisoslashtirilgan ekójurnalistlar: veb nashrlari ekologiya sohasidagi mutaxassislarni jalb qilishlari kerak.
2. Axborotni tekshirish (fact-checking): ekologik axborotlarning ishonchliligini tekshirish mexanizmlari tuzilishi kerak.
3. Multimedia kontentni rivojlantirish: video, infografika va interaktiv elementlardan keng foydalanish.
4. Akademik muassasalar bilan hamkorlik: universitetlar va ilmiy muassasalar bilan ekologik mavzularni yoritishda hamkorlik.
5. Ijtimoiy tarmoqlar strategiyasi: yosh auditoriyani jalb etish uchun ijtimoiy tarmoqlarda maxsus ekologik harakatlarni ishlab chiqish.

XULOSA

Veb nashrlari ekologik mavzularni yoritishda yangi, kuchli va samarali vosita hisoblanadi. Digital jurnalizm va ekójurnalistika sohalarining rivojlanishi jamiyatning ekologik savodxonligini oshirishga yordam beradi. O‘zbekiston kontekstida bu soha rivojlanayotgan bo‘lib, davlat organlari, ijtimoiy tashkilotlar va jurnalist jamiyati ekologik axborot tarqatishda faol rol o‘ynaydi.

Veb platformalarining samaradorligi ularning real vaqtli, interaktiv va multimedia formatlardan foydalanish imkoniyatiga bog‘liq. Agar ushbu imkoniyatlar oqilona va ixtisoslashtirilgan ravishda ishlatilsa, veb nashrlari ekologik tarbiya, atrof-muhit muhofazasi va barqaror rivojlanish maqsadlarini amalga oshirishda muhim o‘rin egallaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Al Jazeera Media Institute. Environmental Digital Journalism (Online) Course. URL: <https://institute.aljazeera.net/en/course/14030>
2. Robbins D. A history of digital environmental journalism at the BBC and the Guardian // Sage Journals. — 2024. DOI: 10.1177/14648849231179785
3. Painter J. Something Old, Something New: Digital Media and the Coverage of Climate Change. — Oxford: Reuters Institute for the Study of Journalism, Oxford University.
4. Digital Journalism // Wikipedia. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Digital_journalism
5. Environmental News Online Sources // Wesleyan University LibGuides. URL: <https://libguides.wesleyan.edu/c.php?g=393360>
6. Environmental journalism and the struggle against disinformation in Brazil // Frontiers in Communication. — 2025. URL: <https://www.frontiersin.org/journals/communication/articles/10.3389/fcomm.2025.1732001>
7. O‘zbekiston Respublikasi Ekologiya, atrof-muhitni muhofaza qilish va iqlim o‘zgarishi vazirligi. Rasmiy veb sayti. URL: www.eco.gov.uz
8. Role of Social Media in Environmental Public Awareness // Quest Journals of Research and Development in Education and Social Science. — 2025. URL: <https://www.questjournals.org/jrhss>
9. Social Media and Its Role in Environmental Communication // Thompson Earth Systems Institute, University of Florida. URL: <https://www.floridamuseum.ufl.edu/earth-systems/blog/social-media-and-its-role-in-environmental-communication/>
10. Sustainability communication on social media in the last decade: A review of research perspectives from Asia // National Center for Biotechnology Information (NCBI). — PMC12355160.
11. The Influence of Social Media on Public Participation in Environmental Issues // Multidisciplinary Indonesian Center Journal (MICJO). — 2025. URL: <https://e-jurnal.jurnalcenter.com>
12. What is the role of social media in sharing environmental report findings // Simple But Needed. — 2024. URL: <https://sbnssoftware.com/blog>
13. O‘zbekiston Respublikasi Ekologiya qo‘mitasi. UzWaterAware loyihasi haqida axborot. URL: <http://eco.gov.uz>
14. Tabiat haqidagi maqolalar // O‘zbek saytlar katalogi. Tafakkur.net. URL: <https://tafakkur.net>